

Mesaj din Borislav

Ali auzit, desigur, despre multe delegații sovietice care ne-au vizitat țara și de nenumărați români care au fost oaspeți ai constructorilor comunismului. Oamenii aflați în mod obișnuit la sute și mii de kilometri depărtare s-au cunoscut, s-au prețuit reciproc și au legat între ei firele unei amiciții pe care nimeni și nimic nu le mai poate rupe.

Iată marea semnificație a acestor vizite care, dincolo de caracterul lor protocolar, sînt un minutat prilej pentru înfrățirea popoarelor.

Scrieri și articole publicate în ziare sovietice relatează de multe ori, în cuvinte calde, amănuntele unor astfel de întâlniri care nu rămîn numai ca o amintire plăcută, dar generează adesea și începuturile unei colaborări extrem de fructuoase.

Un astfel de articol este și cel publicat de V. Dmitruk, secretar al comitetului orașenesc de partid Borislav, în paginile unui ziar local ucrainean — „Rabocia gazeta”. Autorul articolului a condus delegația de petroliști din Borislav, care a vizitat toamna trecută orașul Ploesti.

V. Dmitruk își amintește cu plăcere de zilele petrecute în România, de vizitele făcute în întreprinderile petrolifere, în școlile și instituțiile din oraș și regiunea Ploesti, de frumusețea văii Prahovei.

„Și noi ne-am străduit să fim de folos petroliștilor ploestieni” — scrie V. Dmitruk. La Borislav, el a putut să cunoască o serie de inovații importante realizate de petroliștii noștri. Prietenii din Ploesti nu s-au mulțumit numai să noteze multe lucruri constatate aici, ci au dus cu ei în România și literatură tehnică.

Dar nu numai literatura de specialitate au dus cu ei solii petroliștilor ploestieni. S-au întors și cu daruri de la prietenii lor, Brigadierul Nicolae Croitoru din Băicoi a fost sînter emoționat cînd noul său prieten din Borislav, Vagman, i-a oferit un clește articular pentru însurubarea și desurubarea levilor de extracție petroliferă. S-ar părea că nu-i cimeștie ce mare lucru, dar de cîte ori nu l-a simțit lipsa, în munca lui, Nicolae Croitoru... Apoi petroliștii ploestieni au mai primit din Borislav un mesaj de prietenie: o bandă de magnetofon pe care era imprimat programul manifestării organizate la Borislav îndată după întoarcerea delegației locale. Petroliștii sovietici au împărțit tovarășilor lor impresiile luate de vizita în România.

„Dar aceste vizite au însemnat abia începutul prieteniei dintre petroliștii români și sovietici” — scrie în încheiere V. Dmitruk. De Anul Nou, muncitorii din Borislav și Ploesti și-au trimis telegrama și scrisori. Recent, muncitorii de la secția electrică a exploatarea petroliferă din Borislav au fabricat un automat pentru pornirea și oprirea motorului pompei de extracție și l-au trimis, prin intermediul Ministerului Industriei Petrolifere din U.R.S.S., prietenilor lor din Ploesti!

Vizita unui colectiv de petroliști — un fapt care adesea se pierde în noianul de știri pe care le aduce în fiecare zi presa, din toate colțurile lumii. Un fapt care, la prima vedere poate părea izolat. Dar numai la prima vedere! Pentru că el este în realitate o verigă în plus din șiragul marii prietenii, un semn al zilelor noastre.

M. V.

Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A. R. L. U. S.

ANUL XIII Nr. 23

Vineri 14 iunie 1957

4 PAGINI, 25 BANI

ARHITECTURA și confortul domiciliilor

Cînd se vorbește astăzi despre locul și rolul arhitecturii în viața poporului sovietic, despre contribuția ei specifică la problemele sociale, se înțelege în primul rînd grija pentru îmbunătățirea radicală a condițiilor de locuit ale maselor celor mai largi, pentru asigurarea unui confort sporit.

Dar multă vreme s-a crezut că arhitectura trebuie să însemne doar aspectul exterior al clădirilor, planificarea casei, a străzilor și piețelor, orașului. Și era lăsată la o parte tocmai ceea ce reprezintă fundamental necesitatea a omului: un interior plăcut și confortabil, demn de progresul actual al civilizației, care să ajute celui ce-l locuiește să-și redobîndească forțele cheltuite în munca zilnică.

În vîltoarea marii campanii de construcții de după război, unii arhitecți sovietici au mers pe o linie care nu mai poate fi urmărită astăzi. Ei au dat naștere așa numitei devieri a „economicității”, fundamentată de alfel teoretic pe cifre și indici de tot felul.

Mai clar, în lumea specialiștilor este cunoscută realitatea că anexe locuinței — baie, bucătărie etc. — care reprezintă grupul sanitar, trag greu în balanța prețului de cost pe apartament. De aici s-a ajuns la ideea folosirii unui apartament de către două, trei și chiar patru familii decedate.

Nu se poate spune că în felul acesta și într-un anumit sens, nu se realizează o economie, căci pentru trei-patru familii se construia un singur grup de anexe. Dar ce aveau oare de spus locatarii acestor apartamente?

Aceste probleme formează acum obiectul unei vii discuții în Uniunea Sovietică. Ele au fost amplu dezbătute și la ultimul Congres al constructorilor și au determinat schimbări radicale în domeniul respectiv. Arhitecții sovietici procedează la o restructurare a ideilor și criteriilor despre arhitectură, stabilind că cerințele omului trebuie să determine caracterul arhitecturii în formă și în conținut. Pe primul plan au trecut acum probleme ca organizarea interioară a locuinței, mărimea și distribuția spațiilor, dotarea acestora cu elementele confortului. Confortul! Iată un cuvînt găruia și sint închinată acum multe gânduri și proiecte, strădanji și pagini de lucrări. El a devenit un criteriu de seamă în activitatea arhitecților sovietici.

Se dezbate acum cîteva formule

foarte interesante de locuințe confortabile. Una dintre ele este cea a apartamentelor pentru o singură familie, care se bucură de aprecierea unanimă. La Moscova, Leningrad, Kiev etc. au și fost construite blocuri de tipul acesta. Apartamentele sînt compuse din una, două sau chiar trei camere și sînt repartizate pe numărul celor care urmează să le ocupe. Fiecare apartament — chiar dacă se compune dintr-o singură cameră — își are grupul de anexe respectiv. Vreau să subliniez că apartamentele cu o singură cameră sînt într-un fel asemănătoare garsonierelor de la noi, cu deosebirea că au bucătărie normală, nu așa zise „chicinetă”.

Este evidentă superioritatea acestui tip de locuință. Chiar dacă suprafața camerelor este mai mică, apartamentul este în schimb complet izolat, evitîndu-se astfel inerentele deranjuri și ciocniri între locatari, atît de ne-

plăcute și de binecunoscute de fiecare dintre noi.

În Uniunea Sovietică se creează toate condițiile pentru ca tipul de locuințe de care am amintit să fi: generalizat și sarcina construirii lor realizată în actualul și următorul cincinal. Pentru aceasta se vor spori considerabil investițiile. Tin de asemenea să subliniez, că în domeniul construcției de locuințe, în actualul cincinal se va realiza dublu față de ceea ce s-a construit între anii 1951-1955.

Practica dovedește că acest gen de locuințe nu este mai costisitor decît apartamentele pentru mai multe familii. Experiența construcției locuințelor individuale, cit și experiența altor țări sprijină formula apartamentelor pentru o familie.

Alta formulă discutată și foarte interesantă este cea a locuinței cu mai multe variante. Ea are specific pereții mobili. Închipuiți-vă cîte avantaje oferă o astfel de locuință! Organizezi o casă o petrecere, îți vin oaspeți mulți — dai la o parte un perete sau chiar doi și ai la dispoziție o cameră mare, în care toți încep și se pot distra de minune. Iar atunci cînd oaspeții au plecat, rețaci la loc cele două sau trei camere.

În aceste apartamente transformabile spațiile pot fi împărțite după nevoile de moment, prin adăptarea pereților separatori, mobili sau pliaibili, prin mobilier special proiectat, eliminîndu-se vestibulele și culoarele nefolosite.

Eie mai au avantajul că fiecare familie care le ocupă poate să-și distribuie spațiul cum crede de cuvință. Unii vor bucătăria mai mare pentru ca să o folosească și ca sufragerie, și în schimb dormitorul mai mic, alții dimpotrivă.

Asfel de locuințe transformabile nu sînt utile numai astăzi, cînd problema spațiului mai este acută. Ele vor fi foarte potrivite și în viitor cînd cerințele vor crește, cînd fiecare va dori să-și organizeze alfel suprafața de locuit existentă.

Se acordă de asemenea mare importanță unei bune organizări interioare a locuinței, fiecărui cameră dîndu-i-se destinația cea mai potrivită.

De pildă camera principală — un fel de sufragerie-salon — poate primi circulațiile spre dormitor și spre baie, scutînd spațiile rîspite în tot felul de coridoare. Încăperile trebuie să corespundă menirii lor. Se preconizează camere de lucru intime, odihnitoare. Pentru aceasta se recomandă tapete speciale, în tonuri discrete, mobilă potrivită. Dormitoarele trebuie de asemenea să imbie la odihnă.

Se prevede ca la dispoziția cetățenilor sovietici să se pună elemente pe care fiecare să le poată folosi după gustul său: tapete cu motive cit mai variate, mobilier simplu, adaptabil prin cuplări și decuplări oricărui nevoi de moment, mobilă în perete, draperii separatoare și multe altele.

În proiectele lor, arhitecții sovietici prevăd de asemenea încălzirea centrală cu gaz metan. La Moscova și în împrejurimi de pildă, un mare număr de locuitori se bucură acum de avantajele gazului metan. Chiar anul trecut a fost datul în exploatare conducta Stavropol-Moscova, a treia la număr și cea mai importantă din Europa prin lungimea și capacitatea ei. Ea a contribuit la creșterea consumului de gaze în Capitala Uniunii Sovietice cu mai mult de un miliard de metri cubi pe an. Dar planurile de viitor sînt și mai vaste.

Spațiile verzi intră de asemenea în proiectele arhitecților sovietici. Copaci, rînduri de flori și iarbă vor contribui la înfrumusețarea noilor locuințe.

După cum se vede, pentru arhitecții sovietici arhitectura nouă înseamnă tot mai mult expresia unității dintre oraș, stradă, lajadă și interiorul locuinței, ca un semn al îmbinării conținutului de viață cu forma artistică. În Uniunea Sovietică arhitectura este strîns legată de viața cotidiană și suspusă nevoilor acesteia.

Arhitect Mircea Dima

CORTINA

Însoțit de un adevărat gust sau circumstanță, substanțiu acestă se declină azi pe toate lungimile de undă, în toate presile din toate țările, exprimînd contradicția principală a realității contemporane. Cu excepția unui cerc intim, opinia publică își manifestă deschis aversea pe care o resimte față de această însoție a teatrului în politică. Singurul fel de cortină pe care publicul din toate țările înțelege să-l aibă este cea care se ridică pentru a-și oferi bucuriile și emoțiile de esență superioară ale artei.

„Așa cum, seară de seară, nobilul parizian aplaudă și ovaționează ridicarea cortinei teatrului „Sarah Bernard” pe scena careia evoluează ansamblul sovietic de cîntăci și dansuri „Beriozka”. A aplaudînd fiecare ridicare a cortinei de catifea a teatrului, parizienii își exprimă în mod implicit părerea despre cealaltă cortină — fie ea de fier, de fum sau de oțel...”

Pe malul Niprului

Itinerar muzical

Arta Florescu despre ultimul ei turneu

Am cunoscut-o pe Arta Florescu de la distanță dintre rampă și sală. Am urmărit cu emoție cum revine pe scenă destinul tragic al Violettei și gingașei Cio-Cio-San, cum trăiește drama nefericitei Mimì, cum se aprinde în sufletul ei flacăra iubirii de patrie a Antoniei.

Așa s-a format în mintea mea imaginea unei cîntărețe deosebit de înzestrată, care pe lângă vocea frumoasă, caldă, de soprana lirică, posedă o înaltă cultură muzicală, are o nuanțată și profundă înțelegere a rolurilor și un joc de scenă de mare clasă.

La această imagine s-au adăugat acum trăsături noi. Apreciata noastră artistă este o foarte agreabilă interlocutoare.

— Ce ați putea să ne spuneți despre turneul întreprins în Uniunea Sovietică?

— După cum știți, am plecat pe la 20 aprilie, împreună cu Ionel Tudoran, inițial se stabilise să stau o săptămână, dar ele s-au prelungit la șase.

— Ați cîntat împreună cu Ionel Tudoran?

— Da, în „Cio-Cio-San” și „Boema”. În afară de aceasta, eu am mai cîntat în „Traviata”, „Paiațe”, „Faust”.

Turneul a început cu Leningradul și personal am fost foarte mulțumită de această împrejurare, fiindcă este un oraș cu un cuvînt greu în materie de artă. Așa că încă de la început am avut posibilitatea unui contact foarte exigent și calificat. De altfel, întreg turneul nostru a fost foarte greu, de mare răspundere.

— Ce impresii v-a lăsat viața muzicală a Leningradului și orașul în sine?

— Coplesitoare. Am cîntat aici într-un teatru cu acustică excelentă, alături de colegii minunați.

La Leningrad m-am simțit foarte bine și ca profesoară și iată de ce. După ce am cîntat în „Paiațe”, soliștii leningradeni m-au rugat să le expun principiile mele în materie de canto, ceea ce a devenit pînă la urmă o adevărată lecție. Vă asigur că au fost o deformație profesională — se scuză acțiia.

— Leningradul are multe locuri legate de creațiile compozitorilor ruși.

— Le-am vizitat, sau mai exact le-am revăzut cu emoție. Am contemplat Neva, eroina „Dantei de pică” și a „Călețului de aramă”, am văzut

grădina de vară care apare tot în „Dante de pică”. Orașul însuși este de neuitat. Minunat ca arhitectura, ca atmosferă! Se apropiau nopțile albe, pe Neva mai curgeau soluri...

Arta Florescu a făcut o clipă, urmărind parca imaginea marelui rîu leningradean.

— De la Leningrad am plecat la Riga, capitala Letoniei. Riga este un oraș medieval, dar în același timp foarte tînar și proaspăt... datorită abundenței de flori și verdețuri. Riga are o veche tradiție culturală și minunate monumente de artă.

Colectivul operii din Riga este foarte închețat și ireproșabil pus la punct. Vă dau un exemplu pe care eu n-am să-l uit toată viața. Ultima să cînt acolo în „Traviata”. Dar fiindcă sosirea mea a coincis cu pregătirile pentru sărbătorirea zilei de 1 Mai, n-am putut face nici o repetiție. Și totuși, spectacolul a fost foarte reușit și apreciat. A mers pur și simplu fără greș.

Următoarea escală a fost Minsk. Aici am avut revelația construcției sovietice.

Opera din Minsk este pur și simplu un colos de piatră. Are aproape 2000 de locuri și o formă foarte originală, eliptică. Aceasta formă pune cîntărețului probleme de cantitate de glas.

— Și cum le rezolvă?

— Foarte bine. Fără să facă eforturi penibile, grimase. Dimpotrivă. Aici am avut marea surpriză de a constata că vocile și-au păstrat o prospețime aproape inexplicabilă. Se știe că în general vocea urmează vârsta se maturizează în raport cu ea. Ori aici, am auzit în „Tosca” și în „Carmen” (rolul Micaelei) două cîntărețe între 50-60 de ani ale căror voci aveau o prospețime ca la 20-30 de

ani. Un fenomen rar și foarte interesant. Și tot aici am avut surpriza de a cînta pentru prima dată sub bagheta unei femei: Este vorba de dirigoarea Halamiteva, deplin stăpîna pe bagheta, cu o mină foarte energică și autoritară.

— Știu că ați dat și un concert. Cum l-a primit publicul?

— Concertul a avut loc la Moscova și a cuprins fierduri, arti, canto-ned. Repertoriul a fost: pregătî încă din București.

— Un repertoriu greu, complex...

— Da, de aceea succesul m-a bucurat cu atît mai mult. Mi-au făcut mare plăcere, m-au emoționat croniclele elogioase care s-au scris cu acest prilej și care remarcă nu numai glasul, tehnica vocală, ci și cultura muzicală.

La Moscova nî să prelungit concertul. De aici, Tudoran a plecat la Ufa; în Bașkiri, iar eu la Tașkent, în inima Asiei. Opera din Tașkent este o podoabă a artei orientale. Are șase foaieri, fiecare în stilul marilor orașe uzbekice: Tașkent, Samarkand, Buhara etc. Foaierul Samar-kand este mirific. Are niște arabescuri pe oglinzi care te duc cu gîndul la lumea basmelor orientale.

Mărturisesc sincer că nu mă așteptam să găsesc în inima Asiei atîta dragoste și înțelegere pentru muzică. De multe ori în cursul turneului mi s-a cerut să bisez aria „Dnei But-terfly”, dar atîta insistență ca „la Tașkent n-am mai înțeles. Am cîntat cu un ansamblu în întregime uzbek, atît de bine pus la punct, atît de omogen, de amabil, încît vîrînd să-mi eră recunoștință, am învîțat cîteva cuvinte de mulțumire uzbek pe care le-am rostit la sfîrșit, înainte de plecare.

— Ce a urmat apoi?

— Teatrul Mare. Aici am cîntat cu Ionel Tudoran în „Boema”. Cred că în cariera fiecărui artist. Teatrul Mare înseamnă un capitol special. De aceea mulțumirea mea este neamestulă. Succesul este plăcut orîcînd, dar cu atît mai mult cînd îl obții în fața unui public atît de exigent, cu cel de la Teatrul Mare. Sala are o acustică excepțională, un ansamblu de o impresionantă seriozitate. Am avut trei repetiții, deși în mod obișnuit se fac mai puține. Am toate cuvintele de laudă pentru ansamblu, pentru regizor, pentru dirijor.

— Vrea să mai spun că ne-a emoționat profund interesul pe care publicul sovietic îl manifestă față de arta românească. Artiștii și cîntăreții noștri sînt binecunoscuți acolo, la fel ansamblurile care au vizitat Uniunea Sovietică, în toate orașele în care am cîntat, am fost întîmpinați cu multă căldură atît de către simplici spectatori cit și de specialiști. S-au ocupat îndeaproape de noi presa, radioul, televiziunea.

— În încheiere aș vrea să adaug ceva. Am văzut la Arta Florescu albumul cu fotografii făcute în Uniunea Sovietică. Sînt zeci de fotografii. Am văzut acolo săli arhitecturale ovaționînd pe artiștii noștri, am văzut multe flori și multe scene de sinceră prietenie. Am citit croniclele aparute în presa sovietică. Toate adresează cuvinte de laudă cîntăreții noștri, toate evidențiază înaltul nivel al artei muzicale românești.

lulia Scutaru

Se schimbă clima?

Primăvara capricioasă din acest an, care în toată luna mai ne amenința cu ninsoare, ne-a făcut să ne aducem aminte de iernile lipsite aproape de zăpadă, de verile cînd uscate și fierbinți, cînd reci și ploioase, — care de vreo zece ani încoace i-au pus de altfel ori în încercările de meteorologie. Și lucrurile s-au petrecut cam la fel în întreaga lume.

Pe mulți, aceste perturbări ale timpului i-au făcut să creadă că aspectul climatei planetei noastre s-a schimbat, sau este pe cale de a se schimba. Ba, mai mult, unii oameni de știință din alte țări înclină să pună anomalie meteorologică din ultimii ani în legătură cu exploziile atomice și termucleare. Dar această teorie, care nu are o bază științifică, este contrazisă de fapte.

De la început trebuie amintit că asemenea perturbări în starea timpului se observă și înainte, cînd încă nu existau bombe atomice și cu hidrogen. În afară de aceasta, nu trebuie să uităm că fenomene atmosferice ca cele amintite mai sus sînt cauzate de deplasarea unor mase de aer, iar pentru ca astfel de deplasări să se poată produce este nevoie de cantități de energie considerabile mai mari decît acelea care sînt eliberate în cursul exploziilor atomice.

Problema dacă se schimbă sau nu clima Pămîntului este dezbătută și într-un articol recent apărut în revista sovietică „Nauka i jizni”, sub semnătura savantului ucrainean I. E. Bucinski, candidat în științe geografice.

Clima este produsul etapei evolutive date a planetei noastre și, ca atare, este supusă unor anumite

schimbări, care însă se petrec la intervale de timp foarte mari, de ordinul sutelor de mii și chiar a milioanelor de ani. De-a lungul vremurilor, clima s-a schimbat radical de cîteva ori.

În cazul nostru însă, nu poate fi vorba de schimbarea climatei. Treceam print-ună din acele variații ale compozițiilor climatei care se petrec în limitele unor perioade de timp relativ scurte, — de zece sau sute de ani. Aceste variații se caracterizează prin aceea că în unii ani se înregistrează un număr sporit de inundații și furtuni, sau vreme mai secetoasă, ori termi neobișnuit de gerose, viscolose ș. a. m. d. În orice caz, extrem de rar se petrec în fenomenele meteorologice un accident care să nu mai fi fost înfîlșit în ultimii 50—100 de ani.

Asemenea abateri de la caracteristicile climatice nu pot fi o dovadă a schimbării climatei. Dimpotrivă, ele reprezintă o particularitate a regimului climatic respectiv. Acest lucru îl confirmă și prelucrarea minuțioasă a unui mare număr de înregistrări meteorologice, din care reiese că în natură au loc oscilații ale climatei cu caracter periodic sau ritmic, cuprînzînd perioade care cel mai adesea se măsoară în decenii, dar au ca fond aceeași climă. Dintre acestea, putem aminti procesul de încălzire al Arcticii, început după anul 1920. Tot astfel, începînd cu secolul al XX-lea, în Cîmpia Rusească a început să scadă cantitatea anuală de precipitații, ceea ce a avut drept rezultat scderea multor mlaștini, riuri și lacuri.

În general, variațiile factorilor climatici se manifestă prin alternații perioadelor secetoase și umede, pre-

cum și a perioadelor de răcire și încălzire a timpului.

Se naște întrebarea: care este cauza acestor variații?

Răspunsul la această întrebare nu este ușor de dat, pentru că sînt foarte mulți factori care intervin în schimbările climatice, mulțime sau geologice ale climatei. Unii din acești factori aparțin planetei noastre, pe cînd alții sînt legați de mediul cosmic în care circulă fără întrerupere Pămîntul.

Intervenția mediului cosmic asupra schimbărilor din clima terestră se face pe mai multe căi, toate încadrate în marea principiu al echilibrului cosmic.

Variațiile climatice rezultate în urma distorțiilor pozitive cosmice ale pămîntului depind în fond de variațiile unghiului sub care radiația solară cade într-o regiune terestră sau alta.

Pe lângă acestea, trebuie menționat că nici Soarele nu rămîne invariabil, astfel:

1. micșorarea diametrului aparent al Soarelui duce la micșorarea radiației sale, la încetinirea mișcării de revoluție, precum și la micșorarea temperaturii terestre.

2. scăderea temperaturii solare schimbă saturația luminii primită de pămînt, prin scăderea radiațiilor chimice, albastre, violete și ultraviolete, fapt ce determină o schimbare a climatului terestră.

3. petele, protuberanțele și filamentele solare determină de asemenea modificări în termica atmosferei terestre. Oamenii de știință sovietici (M. S. Eighenson, L. A. Vitels, P. P. Predtečenski ș. a.) au ajuns la concluzia că ele sînt condiționate de schimbările în circulația generală a atmosferei, sînt influențate de procesele care au loc în Soare. Este vorba de acele variații ale activității solare care sînt însoțite de formarea intensă sau, dimpotrivă, de scăderea considerabilă a numărului de pete solare. O altă cauză o constituie variațiile periodice în viteză cu care se învîrte Pămîntul în perioada mării activității solare crește și intensitatea circulației atmosferice, se accelerează procesul de schimbare a aerului între altitudinile înalte și cele joase. Ca urmare se schimbă și modul de repartiție a temperaturii: la tropice timpul se răcește, iar în Arctica se încălzește. Odată cu creșterea temperaturii, clima devine mai uscată.

Sau stabiliți foarte multe corelații între activitatea solară și o serie de

DECADA CULTURII ROMÎNEȘTI ÎN KAZAHSTAN

În curînd, pe întînsurile nestîrșite ale Kazahstanului, în orașele pitorești aparute în stînga kazahă, vor poposi Eminescu și Caragiale, Sadoveanu și Arghezi. Ei vor dezvălui comora literaturii romînești cizelată cu atîta migală în cărțile lor.

În curînd, kazahii, îndepărtați noștri prieteni, vor lua cunoștință despre realizările poporului român în domeniul construcției economice, politice și culturale.

Toate acestea se vor petrece între 20 și 30 august cînd Asociația kazahă pentru legăturile culturale cu străinătatea va organiza în mai multe orașe ale republicii Decada culturii R.P.R.

Cu acest prilej vor fi expuse cărți ale scriitorilor noștri, reproduceri după tablouri, expoziții de fotografii cu priveliști din țară, albume, pitoreștiile noastre costume naționale, discul cu muzică romînească și multe altele.

N. Topor

(continuare în pag. 3-a)

24.000 de plicuri!

Concursul de cuvinte încrucișate - „FESTIVAL - MOSCOVA 1957” - s-a bucurat de un deosebit succes.

Pe adresa redacției noastre au sosit peste 24.000 de plicuri cu soluțiile trimise de participanți. Operațiunile de triere sînt în curs.

Urmăriți în coloanele gazetei noastre „Poșta concursului”.

ORIZONII

Fata cu năframa pictură de A. G. Venetianov

Carnet

Intr-unul din ultimele sale numere, revista „Ogoniok” reproduce câteva din lucrările pictorilor români expuse cu prilejul Expoziției de artă plastică românească de la Moscova. Într-o altă secțiune a revistei se oprește asupra tablourilor „Pentru un pact al Păcii” de Camil Ressu, „Peisaj dunărean” de Iosif Iser, „Bărci la Sulina” de Marius Bunesu, „Tataia” de Octavian Angheluta și asupra a două din cele mai cunoscute lucrări ale pictorului Corneliu Baba, „Odimă pe cîmp” și „Autoportret”.

Prezintă cititorilor piesele noi ale repertoriului sovietic și străin și, totodată, să vină în sprijinul colectivelor teatrale în alegerea repertoriului.

Primul număr al almanahului va cuprinde șapte piese între care drama populară „Izvorul veșnic” de D. Zorin, „Tovarășii romantici”, comedie lirică de M. Sobol, „Nota zero la purtare” a dramaturgilor români V. Stoenscu și O. Savva și „Ultima etapă”, a scriitorului german E. M. Remarque.

Artă și cultura sovietică adaugă mereu alte succese la palmaresul victorilor ei.

Recent, la Teheran, în sala Filarmoniei, spectatori iranieni au aplaudat cu entuziasm muzicantii sovietici B. Șirokov artist emerit al R.S.S. Letone, V. Ivanțeva, N. Latinski și I. Mironov, alături la turneu, au prezentat primul lor concert.

Anul acesta editura „Iekusstvo” va tipări o nouă publicație, almanahul „Dramaturgia contemporană”. În acest almanah, editura își propune să

prezinte cititorilor piesele noi ale repertoriului sovietic și străin și, totodată, să vină în sprijinul colectivelor teatrale în alegerea repertoriului.

De un deosebit succes s-au bucurat în Libia filmele sovietice „Fotostrea energiilor atomice în scopuri pașnice” și „Turisti străini în U.R.S.S.”.

CUM LUCREAZĂ MARI SCRITORII

Există o anumită curiozitate a cititorilor de a pătrunde în laboratorul intim al scriitorului, de a cunoaște munca sa, unele detalii privind actul de creație, misterul care-l învâluie, și chiar ciudătenile care țin de personalitatea artistului.

În ce privește „ciudătenile”, ele fac parte dintr-o anecdotică, uneori vine, pitorească, deși în genere exotica și nesemnificativă. A afla de pildă cine cămăși avea Eminescu, cite cafele negre bea pe zi Balzac sau câți bani a pierdut la ruleta Dostoievski, poate fi interesant pentru unii, dar asta nu ne spune mare lucru despre arta scriitorului.

Nimic nu poate fi totuși mai reconfortant, nu ne poate da mai multă încredere în ideile noastre despre artă, despre menirea ei de a sluji omului, înfățișându-l într-o lumină reală, decât mărturiile unor mari scriitori deosebiți ca factură, ca viziune, ca stil, dar totuși uniți prin același sens major al respectării adevărului viții.

A cunoaște particularitățile lor, înseamnă a cunoaște și atitudinea față de om și societate. Aceste particularități se reflectă nu numai în operă, ci și în modul în care gândesc despre propria lor artă.

Iar primul care ne vine în minte este titanul de la Iasnaia Poliana. Să-l surprindem în clipele mergătoare ample sale creații „Război și pace”, la care a lucrat cinci ani în sir, meditând, studiind arhive întregi de acte și scrisori ale epocii, și documentându-se pe teren. Da, să nu vă mire, marelui romancier simtea nevoia de documentare pe teren și n-a pregătit să culegă cimpurile de la Borodino, să stea de vorba cu un bătrîn paznic, să lege relații cu martorii istoricilor bătaii.

Iar după ce a adunat, a selectat uriașul material, a început să reflecteze la construcția impresionantă a epopei. Să-l ascultăm ce spune:

„A gândi și a gândi la tot ce se poate întâmpla cu toți viitorii eroi ai unei opere foarte mari care e în pregătire, a gândi la „mii de combinații posibile” pentru a alege una este foarte greu. Și cu asta mă ocup eu acum”.

Mai departe, Tolstoi scrie prietenului său, poetul Fet:

„Dacă am reuși să facem măcar a suta parte din ceea ce concepem, dar nu putem face decât a zecea mla parte. Cu toate acestea, conștiința că pot, e fericirea literaturii. Cunoaștii acest sentiment. Această conștiință, eu o încerc cu o forță deosebită”.

Încrederea lui Tolstoi a confirmat-o posteritatea. Dar chiar în timpul vieții, un Flaubert, care n-a citit vasta operă decât într-o traducere incompletă și relativă, traducea apărată în 1884 la Hachette „entuziasma într-o scrisoare către Turgheniev:

„Îți mulțumesc că m-ai făcut să citesc romanul lui Tolstoi. E de primul ordin. Ce pictor și ce psiholog! Primele două volume sînt sublimă. Mi se pare unora că sînt lucruri scrise de Shakespeare. Am scos strigate de admirație în timpul lecturii... Și e lungă!”

Flaubert a scos strigate de admirație! E mărturisirea unui scriitor cumpanit, meticolos, care-și dă seama că scrie în propria lui artă. Neuitatul roman „Madame Bovary” este un model de construcție de săvîrșită, de echilibrat perfect între elementele picturale și cele psihologice, model de precizie și concizie, de care Flaubert era atât de mîndru.

„Un singur cuvînt dacă s-ar scoate, cartea ar face explozie”, spunea un comentator, într-atît de necesară și inextricabilă e legătura frazelor. Dar aceasta stringență îi era impusă de dorința de a reflecta cît mai bine realitatea, cu prețul unor mari asprimi față de el însuși.

„Pentru a ține condeiul cu un braț viteaz, trebuie să faci ca amazoanele, să-ți arzi o întreagă parte a inimii”, spunea Flaubert.

Dar atît arderea lui lăuntrică, cît și greutatea lui Tolstoi de a alege din mîile de posibilități una singură, s-au petrecut în condiții de liniște, care au îngăduit lucrul „îndelung gîndit, înisărea artistică, migălită cu vîntul în căutarea expresiei celei mai potrivite”.

De această liniște n-a avut parte frîntîntul, chinul Dostoievski. Pe el timpul îl gonia „din urmă”. Timpul era împărțit după scadențele polițelor ce trebuiau achitate. Erau datorii ale unuia frate mort, pe care, din noblete, Dostoievski le luase asupra sa.

Creditorii hrăpăreți îl incolțeau fără cruțare, editorii îl amenințau cu pierderea tuturor drepturilor în cazul nepredării la termen a manuscrisului. Dostoievski nu avea niciun răgaz. El dicta dintr-o suflare soției sale, care stenografa și apoi transcria textul pe curat. Abia dacă izbutea să-și revadă o dată manuscrisul.

După o scurtă perioadă, Dostoievski și-a schimbat metoda de lucru: se așeza la masa de scris după amiază, cu samovarul de ceai alături, și lucra neîntrerupt pînă în zori. A doua zi, soția lui transcria în întregime tot ce lucrase și adăsea se adunau altele file, incît abia izbutea să le copieze pînă la miezul nopții.

Această febră creatoare a lui Dostoievski se datoră în parte și temperamentalului său, imaginației debordante, avalanșei de personaje și situații care cereau neapărat să capete ființă. Hîrtuieala creditorilor, nevoile zilnice, presiunile de tot felul îi țineau într-o slăre de permanentă tensiune.

El însuși era unul din acei umiliți și obidiți ai societății, pe care l-a descris cu atîta forță, cu atîta

înțelegere a suferinței umane. Și astăzi mai răsună dureros în inima noastră zbulcîm, trepidățiile, disperarea lui Dostoievski pe care numai soția le cunoștea, — disperarea că nu avea timp să slănească, să revină asupra materiei încă fierbîntă a creației.

Dar nu numai Dostoievski a fost un torturat al eroilor și... creditorilor. La celălalt capăt al Europei, un alt genial romancier, era urmărit de aceleași obsesii: Balzac. Acesta avea pe masa de lucru statueta lui Napoleon și în legitimul său orgoliu spunea că ceea ce făcuse împăratul cu spada, el va face cu pana — adică va cuceri un imperiu, ce se dovedea însă mult mai tragic — cel al scriitorului. „Comedia umană” nu e un imperiu, ci un univers în care furnică peste două mii de personaje, tot atît de vii astăzi ca și atunci cînd au fost concepuți.

Purtînd în mîntea sa altele tipuri de cămătări, de ariviții, de ambiții, de financiari verosi, de aristocrați corupți, de actrițe și femei ușoare, așa dar o împrăgia lume a unei epoci, Balzac fugea de creditorii, se travestea, se ascundea, se fereea în casă, lucrînd zi și noapte pentru a zămisli vasta sa frescă socială. Ochii lui atent și profund înregistra interioarele, îmbrăcămintea, arhitectura locuințelor și mai presus de toate iscoada și pătrundea sufletul oamenilor.

Pe Balzac îl gonia, de asemenea, timpul. Se închidea zile și săptămîni în odaia sa de lucru, iar pana zbură pe file. Și cînd un prieten, înfrîngînd regulile casei, ajunge în pragul odăii scriitorului, acesta țipa la el: „Deși afară!” Dar a doua zi, înfîlindu-l pe același prieten la un restaurant, scriitorul se grăbi să-i ceară seuză: „Nu înțelegi, cînd ai intrat tu, nu știam încă ce anume gîncea la prinț Lucien de Rubempré”.

E o trăsătură care luminează ca un fulger, grija de exaltată, de vâdicată, care caracterizează însăși viziunea marelui romancier realist. Balzac avea obiceiul să spună că eroii lui concurează registrele stării civile. Într-adevăr. Din această afirmație se desprinde limpede tendința lui de a plămăzi eroii autentici, cu drame și probleme reale, tendință izvoită din necesitatea de a cuprinde aspectele complexe ale societății sale.

După cum am mai spus, Balzac era și el gonit de timp. A vrut să-l cîștige, lucrînd neomeneste, într-o nemeapănată încordare a minții și a trupului. Istovit, cu sănătatea ruinată, a trebuit să cedeze. Pana lui a căzut, dar exemplul strălucit de muncă și devotament față de artă a rămas. Nici n-ar fi putut soviții voiața aceluia care a creat atîția eroi ai voinei lucide și curajoase.

Scrisul impune deci mari exigențe nu numai în latura creatoare, ci și necesitatea unui exercițiu zilnic,

care să învingă slăbiciunile de moment, indispozițiile trecătoare și uneori chiar suferințele. E cazul lui Nikolai Ostrovski, care face această însemnare:

„De ceea ce sînt convins e că înspăria vine odată cu munca. Scriitorul trebuie să lucreze cu aceeași conștiință ca și oricare alt constructor al țării noastre, oricînd, fie că este într-o bună sau proastă dispoziție”.

Iar Vera Inber în „Jurnalul de călătorie” ne îndeamnă într-un catren imitat după Omar Kayam:

Dacă inima ta e tristă, scrie.
Ești fericit, iar scrie.
Nu lăsa inima ta să se destăinuie.
Nu uita niciodată că ești poet. Scrie!

De unde vine această obligație pe care marii scriitori și-au impus-o cu atîta asprime? Ea vine din conștiința greutăților care sînt de biruit în artă, din dorința de a zugrăvi sentimentele, pasiunile, gândurile omenești către mai bine, mai precis, mai expresiv. O spune limpede Gogol: „Omul care scrie nu mai trebuie să depună condeiul, tot așa cum pictorul, pensulele sale. Trebuie să scrie în fiecare zi. Este indispensabil ca mina să învețe a asculta perfect gîndirea”.

A ajunge la această concordanță între mină și gîndire, între gîndire și realitate, este poate unul din marile secrete ale artei pe care ni-l divulgă un artist de geniu.

Înțelegul decadenței stă în nașterea formelor goale și pur cerebrale, în denaturarea funcțiilor și scopurilor artei, în deformarea și estropierea omului. Înlocuirea unui univers rațional și inteligibil cu unul haotic, delirant, nu poate fi un obiectiv al artei. Încercarea unor experiențe noi, de felul celor trăite de Aldous Huxley și Henri Michaux, prin intoxicarea cu meșalina sau alte droguri nu este decît o tragică necesitate a unor scriitori care viețuind într-o societate agnică și dezechilibrată și-au pierdut propriul echilibru.

Asemenea experiențe pot interesa cel mult psihiatra, nu arta. Într-un fel, exprimă totuși o societate care a pierdut sensul realului.

Not însă, care am văzut modul de lucru al marilor scriitori, am înțeles cît de adînc e legată arta de viață, am înțeles că vitalitatea inspirației o asigură realitatea și că munca, abnegația și conștiința artistică pe care ei au avut-o în cel mai înalt grad, trebuie să fie un permanent și viu exemplu.

Aleksandr Prokofiev

Din ciclul „Mărturisiri”

În lumină de soare
Sau în ceață adîncă,
Doarme-n zvon de izvoare
Mușchii vin de silnă.

Ferigi 'nalte foșnesc
Legîndu-se blind,
Codri vechi hohotesc
În bătaie de vînt.

Iar prin lucrile grase
Sub un cer de cleștar,
Cresc răchite pletoase
Și fragi rumeni răsar.

Flori zimbesc prin zăvoale,
Rîul susură-n maluri,
Plopii albi se îndoale
Lung prîvindu-se-n valuri...

Funigeli se desfac
Ca ninsoarea și curg,
Nuferi albi peste lac
Rîd în roșul amurg.

Ling-o poartă de brad
O armonică geme...
Multe mări au umblat
Cel de-aici; multă vreme...

Risul fetelor cirne
Jos pe țărniuri răsună.

Peste podul de birne
Au plecat împreună,
Acolo, dragi prieteni,
Joc și sfadă-i — să știți,
Sub frumosi mestecenți
Și scorușii-nfloriți.

Cu arșite-n cîmpie,
Sau cu ploile reci,
Tu în suflet, Rusie,
Mi-ai rămas pentru vecl:

Cu năframa albastră,
Cu un drum cîmpenesc,
Cu povestea măiastră
Și un vechi rusesc,

Cîntec veci ca un rit —
Și c-un viș milenar,
Cu un dor, nefîrșit,
De frumos — scriș cu jar;

C-un sătuc de pescari
Și cu ape ce cheamă,
Și cu zimbețul clar
Al iubirii de mamă.

Cu inițiu cuvînt
Și cu primele zori,
Și cu pînă ce-n vînt
Se frîmîntă sub nori...

În romînește de H. Grănescu

Cronica dramatică

Căsuța de la marginea orașului

Piesă în 4 acte de Al. Arbuzov — la Teatrul Municipal

O piesă simplă, umană, în care autorul înfățișează o crîmpei de viață din existența tumultuoasă a tinerilor în anii în care Uniunea Sovietică era în cea mai înflorită perioadă a războiului pe front. Cadrul general în care se desfășoară acțiunea este cel de-al doilea război mondial, iar meritul piesei constă mai ales în faptul că eroii și sentimentele acestora evaluează firesc pe un uriaș fundal social, în așa fel încît planul extern al realității istorice, departe de a împiedica asupra libertății lăuntrice a personajelor, se îmbină armonios cu planul interior al psihologiei omenești.

Titlul „Căsuța de la marginea orașului” constituie ceea ce s-ar putea numi simbolul sugestiv care prefigurează admirabil ceea ce este esențial în tema acestei piese: căci aci nu este vorba despre anumiți oameni, ci o identitate riguroasă definită, ci despre masa anonimă, despre existența dramatică a celor mulți și neștiuți, care, fără să se vadaie, fără să murmure, fără cel mai imperceptibil gest de răzvrătire împotriva soartei, și-au jertfit viața, ca să ștergă lanțurile robiei, pe care volau s-o împună cîmpotriții germani, să spulberă întunericul în care s-ar fi scufundat lumea dacă ar fi triumfat monstruoasa concepție hitleristă.

Este într-adevăr o căsuță, ca orice casă, de la marginea orașului, o căsuță în care locuiesc trei tere, Vera, Liubov și Nadia Petrovna, care nu mai au pe nimeni pe lume, în afară de fratele lor care luptă pe front.

Cele două surori mai mari, Vera și Liubov, lucrează și ele, îndeplinind sarcini importante într-un mare atelier de reparat tancuri. Nadia, cea mai mică, reflectează încă la alegerea unei cariere. Toate cele trei surori își împart viața între visurile care le înfrîngă și realitatea inflexibilă a războiului ce-și mează, după asprele-i legi, cursul schimbător și — în acea perioadă — defavorabil pentru marea tabără a celor bravi și drepi. Cele trei surori sînt înconjurate de prieteni și pri-

etene, cu toții însuflețiți de același ideal de libertate. Alioșa Kostov, Jenca Seremet, Viktor Smaghin, și Daniela simbolizează milioanele de eroi anonimi ai celei mai gigantice bătălii, desfășurate pe insingurata arenă a istoriei.

Toți acești tineri care se întîlnesc în „Căsuța de la marginea orașului”, își duc viața, punînd în cumpăna clipei fugare dorul lor de a trăi, iar faptele lor sînt sortite să arate că existența nu poate fi acceptată cu orice preț, că demnitatea și umilirea nu sînt și nu pot fi cele două talere ale aceleiași balanțe, că între a muri cu fruntea sus și a trăi în sclavie nu

înfrîngeri, între dragoste și ură, vis și viață. Se iubesc și se caută dar pleacă fiecare încotro îl duce apriga nevoie de a fi prezent și activ în răsunătoarea bătălie a libertății.

Vera trăiește fără a-și putea mărturisii dragostea pentru Alioșa. Alioșa moare fără să știe nimic despre iubirea pe care a scris-o în sufletul puternic al Verei, iar Nadia, eroina de fapt a acestei drame, se întoarce oarbă de pe front unde plecase ca infirmieră, și nu mai poate vedea chipul drag al lui Seremet, pe care nu zadarnic l-a iubit și l-a așteptat.

Cortina cade la sfîrșitul celui din urmă act, ca să se mai ridice doar

Scenă din actul II: în rolurile sursorilor Ivanov, Mihaela Juvara (Vera), Anca Verești (Nadejda), Ileana Predescu (Liubov)

există alegere.

Băieții și fetele din piesa lui Arbuzov trăiesc, cum am spus, pe două planuri ce se întrepătrund și se susțin ca într-o tainică osmoză, între bucurii și amărăciuni, între victorii și

închiderea noastră, între hotarele cariei, eroii și evenimentele își vor urma cursul lor firesc, nicăieri oprit de vreo stavilă preconcepută de autor.

Acum câteva considerații în legătură cu spectacolul propriu-zis, așa cum s-a desfășurat pe scena Teatrului Municipal.

Direcția de scenă pe care o semnează Paul Sava a izbutit — ca să vorbim în linii mari — să redea, ce e drept fără a cultiva amănuntul, ci mai mult prin realizarea atmosferei, intenția autorului. Trebuie să spun că elementele tinere care au intruchipat pe eroi, foarte bine diferențiate în piesa lui Arbuzov, s-au comportat pe scenă ca și cum cu toții ar fi exprimat unul și același destin, una și aceeași psihologie. Autorul i-a vrut într-adevăr pe toți entuziaști și puternici în ceea ce era comun între ei, adică în marea luptă de eliberare, dar nu chiar atît de identici în manifestările lor.

Cu excepția Ancăi Verești în rolul Nadiei Petrovna și a lui V. Rebențiu în rolul lui Alioșa, aproape toți ceilalți nu s-au putut detașa de pasta viziunii uniformizate a directorului de scenă, care, cum spuneam, nu a scos în relief specificul fiecărui personaj: Mihaela Juvara și Ileana Predescu, cea dintîi în rolul Verei, iar cea de a doua în rolul Liubovei, s-au lăsat excitate de complexitatea unor personaje, care, în intenția autorului, sînt foarte diferențiate. Jocul acestor actrițe a fost inconsistent, ridicîndu-se arareori peste sarcina strictă a debitării replicilor și eșuînd în expresiv și steril într-o interpretare lipsită de vigoarea convingătoare a nuanțelor.

În schimb, Anca Verești a dovedit ample resurse, putere de pătrundere, siguranță scenică, într-un cuvînt o remarcabilă stăpînire a rolului. Am simțit luptele interioare ale personajului intruchipat, indoliile sale, victoriile ei, răsfîrte toate în oglinda unui joc complex și subtil.

Simplu, dar deosebit de puternică, interpretarea lui Rebențiu în rolul Alioșa Kostov. Rebențiu a realizat, prin sobrietatea interpretării, un personaj plin de vigoare. O menționez pentru M. Albușescu în rolul lui Seremet și pentru M. Mereuță în rolul lui Viktor Smaghin.

Tîlmăcirea în romînește, semnată de Aurel Barango și Mara Nicolau este admirabilă. Limba e firească și curgătoare, îngrîșită și elegantă.

Ieronim Șerbu

Oscar Lemnaru

